

Sygn . akt VIII AKa 145/23

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 kwietnia 2024 roku

Sąd Apelacyjny w Warszawie II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSA Anna Nowakowska

Sędziowie: SA Izabela Szumniak

SO (del.) Anna Gąsior – Majchrowska (spr.)

Protokolant: Weronika Grieger

przy udziale Prokuratora Stanisława Wieśniakowskiego

po rozpoznaniu w dniu 12 kwietnia 2024 roku

sprawy P. K. (K.), syna M. i B. z domu Ć., urodzonego w dniu (...) w O.

oskarżonego o czyny z art. 310 § 1 k.k., art. 310 § 2 k.k., art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 310 § 2 k.k., art. 244 k.k.

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego P. K.

od wyroku Sądu Okręgowego Warszawa – Praga w Warszawie

z dnia 08 grudnia 2022 roku sygn. V K 135/20

1. zmienia zaskarżony wyrok ten sposób, że:

- w punkcie I sentencji tiret 5, 7, 8, 12 w miejsce wyrażeń „o oznaczeniach (...)” przyjmuje wyrażenia „o oznaczeniach (...)”;

- za podstawę prawną wymierzonej oskarżonemu w punkcie VII kary łącznej na podstawie art. 4 § 1 k.k. przyjmuje przepisy w brzmieniu obowiązującym w dniu 23 czerwca 2020 roku;

2. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok w pozostałej części;

3. zasądza od oskarżonego P. K. kwotę 300 (trzysta) złotych tytułem opłaty za drugą instancję i kwotę 3.376,09 (trzy tysiące trzysta siedemdziesiąt sześć złotych dziewięć groszy) złotych tytułem wydatków poniesionych przez Skarb Państwa w postępowaniu odwoławczym.

UZASADNIENIE

UZASADNIENIE		
Formularz UK 2	Sygnatura akt	VIII AKa 145/23

Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	1	
1. CZEŚĆ WSTĘPNA		

1.1. **Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji**

Wyrok Sądu Okręgowego Warszawa – Praga w Warszawie z dnia 08 grudnia 2022 roku w sprawie V K 135/20.

1.2. **Podmiot wnoszący apelację**

oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego
oskarżyciel posiłkowy
oskarżyciel prywatny
obrońca
oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego
inny

1.3. **Granice zaskarżenia**

1.1.1. Kierunek i zakres zaskarżenia		
# na korzyść	# w całości	
# na niekorzyść		
# w części	#	co do winy

#	co do kary	
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia	
1.1.2. Podniesione zarzuty		
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji		
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	

#	brak zarzutów	
---	---------------	--

1.4. Wnioski

#	uchylenie	#	zmiana
---	-----------	---	--------

2. Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy

1.5. Ustalenie faktów

1.1.3. Fakty uznane za udowodnione				
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty
2.1.1.1.	P. K.	U P. K. rozpoznano uzależnienie mieszane. Jest uzależniony od hazardu i od alkoholu. Aktualnie jest w fazie aktywnej uzależnienia. W chwili popełnienia zarzucanych mu czynów (w nieustalonym okresie do dnia 23 grudnia 2019 roku) miał zachowaną zdolność rozumienia ich znaczenia oraz pokierowania swoim postępowania. P. K. mógł i może brać udział w toczącym	Opinia sądowo – psychiatryczno – psychologiczna	k. 296-304

		się przeciwko niemu postępowaniu i prowadzić obronę w sposób samodzielny i rozsądny.		
1.1.4.	Fakty uznane za nieudowodnione			
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty
2.1.2.1.	-----	-----	-----	-----

1.6. **Ocena dowodów**

1.1.5.	Dowody będące podstawą ustalenia faktów		
Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu	
2.1.1.1.	Opinia sądowo – psychiatryczno - psychologiczna	Pisemna opinia biegłych psychiatrów i psychologa jest jasna, zrozumiała, zawiera odpowiedzi na wszystkie postawione pytania, jest spójna i logiczna, a nadto, nie zawiera sprzeczności. W realiach niniejszej sprawy istnieją podstawy do przyjęcia, że oskarżony P. K. w czasie dokonywania zarzucanego mu czynu nie działał w warunkach zniesionej lub ograniczonej poczytalności.	

1.1.6.	Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz		
--------	--	--	--

niemające znaczenia dla ustalenia faktów)		
Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2	Dowód	Zwiążle o powodach nieuwzględnienia dowodu
-----	-----	-----

3. STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków			
Lp.	Zarzut		
3.1.	<p>Podniesione w apelacji obrońcy oskarżonego P. K. zarzuty:</p> <p>1. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, mający wpływ na treść orzeczenia, a polegający na pozbawionym należytych podstaw dowodowych ustaleniu przez Sąd braku podstaw do przyjęcia, że zdiagnozowane u oskarżonego uzależnienie od hazardu powoduje wątpliwości co do jego aktualnego i przeszłego stanu zdrowia psychicznego;</p> <p>2. obraza przepisów postępowania mająca wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 4, 167, 202 oraz 410 k.p.k. polegającą na bezzasadnym oddaleniu wniosku dowodowego obrońcy o dopuszczeniu</p>	<p># zasadny</p> <p># częściowo zasadny</p> <p># niezasadny</p>	

	<p>dowodu z opinii biegłych lekarzy psychiatrów na okoliczność poczytalności oskarżonego w chwili popełnienia zarzucanych mu czynów jak i aktualnego jego zdrowia psychicznego i w konsekwencji nieprzeprowadzenie w/w dowodu, co uniemożliwiło Sądowi prawidłową weryfikację kwalifikacji prawnej czynów zarzuconych oskarżonemu, podczas gdy treść zebranej w toku postępowania dokumentacji lekarskiej oskarżonego oraz treść jego oświadczenia złożonego na rozprawie wskazywała na konieczność zasięgnięcia opinii z uwagi na uzasadnione wątpliwości co do poczytalności oskarżonego.</p>		
<p>Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny</p>			
<p>Ad. 1. – 2. Rację miała skarżąca, że Sąd Okręgowy naruszył wskazane przepisy prawa procesowego, gdyż po uzyskaniu wiedzy co do treści dołączonych przez obrońcę oskarżonego na rozprawie w dniu 08 grudnia 2022 roku (vide k. 236) dokumentów medycznych dotyczących oskarżonego (vide k. 212-231) niesłusznie zaniechał</p>			

dopuszczenia dowodu z opinii biegłych psychiatrów w trybie art. 202 § 1 k.p.k. (przy czym oskarżony posiadał wówczas obrońcę z wyboru, do czego obligowały przepisy art. 79 § 1 pkt 3 i 4 k.p.k.). Nie ma bowiem żadnych wątpliwości, że w sytuacji, gdy do akt sprawy – już na etapie postępowania przed Sądem I instancji – dołączono m. in. skierowanie do szpitala psychiatrycznego na oddział terapii uzależnień oraz historię choroby z poradni odwykowej, okoliczność ta, powinna skutkować powzięciem przez skład orzekający wątpliwości co do zdolności oskarżonego co do rozpoznania znaczenia czynu, pokierowania swoim postępowaniem w czasie czynu (art. 79 § 1 pkt 3 k.p.k.) oraz możliwością prowadzenia obrony w sposób samodzielny i rozsądny (art. 79 § 1 pkt 4 k.p.k.). Argumentowanie przez sąd pierwszej instancji, że nie znajduje podstaw do skorzystania z instytucji uregulowanej w art. 202 k.p.k., gdyż nie każde uzależnienie stanowi podstawę ku temu, nie może przesłaniać udokumentowanej przecież przez specjalistów informacji o tym, że rozpoznano u oskarżonego hazard patologiczny oraz uzależnienie od alkoholu. Tym bardziej, że

w istocie rzeczywiście sąd pierwszej instancji miał też informacje o pobycie oskarżonego w szpitalu psychiatrycznym w okresie od 18 lutego 2019 roku do 29 kwietnia 2019 roku (por. pismo na k. 219) w okresie, przed dokonaniem zarzucanych mu czynów. W takiej sytuacji zupełnie dowolne są twierdzenia zawarte w uzasadnieniu postanowienia nie uwzględniającego wniosku obrońcy o dopuszczenie dowodu z opinii biegłych lekarzy psychiatrów. Rozpoznane uzależnienie od hazardu i alkoholu w dacie 13 stycznia 2022 roku (vide k. 212), już powinno wywołać wątpliwości, o których mowa w art. 79 § 1 pkt 3 k.p.k. Nie trzeba przecież dowodzić, że zasadniczą kwestią w procesie karnym jest ustalenie, czy zachodzą wszystkie warunki przypisania oskarżonemu przestępstwa, a kluczowym z tych warunków jest – w przypadku udowodnienia popełnienia przez sprawcę czynu wyczerpującego znamiona przedmiotowe czynu zabronionego – wypełnienie strony podmiotowej czynu, czyli możliwości przypisania winy. Brak tego elementu musiałby prowadzić do konieczności zmiany zaskarżonego wyroku (art. 414 § 1 k.p.k.). W sposób oczywisty

zatem sąd pierwszej instancji naruszył m. in. przepis art. 202 k.p.k., albowiem powinien on (miał obowiązek) – z uwagi na treść dokumentów medycznych i wyjaśnienia oskarżonego – powziąć wątpliwości co do poczytalności oskarżonego, a w konsekwencji dopuścić dowód z opinii biegłych psychiatrów (art. 202 § 1 k.p.k.). W konsekwencji również błędnie Sąd Okręgowy stwierdził o braku podstaw do przyjęcia, że zdiagnozowane u oskarżonego uzależnienie od hazardu powoduje wątpliwości co do jego aktualnego i przeszłego stanu zdrowia psychicznego.

Pomimo tych uchybień w związku z dopuszczeniem na etapie postępowania odwoławczego dowodu z opinii sądowo – psychiatryczno – psychologicznej, zostały one konwalidowane. W świetle zaś w/w opinii u oskarżonego P. K. rozpoznano uzależnienie mieszane, a mianowicie od hazardu i od alkoholu, a nadto, że stwierdzono aktualnie oskarżony jest w fazie aktywnej uzależnienia. Ostatecznie też jednoznacznie stwierdzono, że w chwili popełnienia zarzucanych mu czynów (w nieustalonym okresie do dnia 23 grudnia 2019

roku) miał zachowaną zdolność rozumienia ich znaczenia oraz pokierowania swoim postępowaniem. Sposób rozumowania biegłych, dokonana przez nich analiza zgromadzonej dokumentacji oraz badanie oskarżonego przeprowadzone w warunkach ambulatoryjnych zasługuje na aprobatę i ocenić należy za jasne oraz kompletne. Tym samym, wymienieni biegli wykluczyli, aby z uwagi na rozpoznane zaburzenia psychiczne, oskarżony w chwili dokonywania inkryminowanych mu czynów miał ograniczoną bądź zniesioną poczytalność. A zatem, tym tle ocena stanowiska biegłych w przedmiocie stanu poczytalności oskarżonego tempore criminis jawi się nader jasno i klarownie, zaś to ustalenie zostało oparte na pełnej podstawie faktycznej.

Reasumując, Sąd Apelacyjny uznał, że choć doszło w niniejszej sprawie do uchybień proceduralnych, gdyż zaniechano pozyskania opinii sądowo – psychiatrycznej w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, to jednak na skutek uzupełnienia materiału dowodowego o ten właśnie element w postępowaniu odwoławczym, brak było

podstaw do wzruszenia prawomocnego orzeczenia w kierunku postulowanym przez skarżącą.		
Wniosek		
Wniosek o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy w całości Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny	
Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.		
Wniosek niezasadny z przyczyn wskazanych szczegółowo powyżej.		

4. OKOLICZNOŚCI PODLEGAJĄCE UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU	
4.1.	-----
Zwięźle o powodach uwzględnienia okoliczności	
-----	-----
5. ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO	
1.7. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji	
5.1.1.	Przedmiot utrzymania w mocy

<p>Utrzymanie w mocy wyroku w zakresie nie podlegającym modyfikacji orzeczeniem sądu odwoławczego opisanej w punkcie 5.2.1.</p>	
<p>Zwięźle o powodach utrzymania w mocy</p>	
<p>Prawidłowość rozstrzygnięcia Sądu I instancji w zakresie ustalenia sprawstwa oskarżonego P. K., kwestii jego winy i kwalifikacji prawnej przypisanych mu czynów.</p> <p>Trafność rozstrzygnięcia w zakresie orzeczonych wobec oskarżonego P. K. kar jednostkowych i kary łącznej, środków karnych i kompensacyjnych, których nie można uznać za rażąco niewspółmiernie surowe w rozumieniu art. 438 pkt 4 k.p.k. Tylko zaś taka ocena pozwalałaby na zmianę orzeczenia w tym zakresie. Wymierzone kary, środki karne i kompensacyjne są współmierne do stopnia społecznej szkodliwości przypisanych czynów oraz stopnia zawinienia, uwzględniają także właściwości i warunki osobiste oskarżonego. Orzeczona kara łączna w sposób prawidłowy uwzględnia i realizuje stawiane przed nią cele wychowawcze i zapobiegawcze, o jakich mowa w art. 53 § 1 i 2 k.k.</p> <p>Brak także podstaw do uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji w odniesieniu do oskarżonego P. K.. Z tych powodów Sąd Apelacyjny, nie dopatrując się również uchybień podlegających uwzględnieniu z urzędu, określonych w art. 439 k.p.k. i art. 440 k.p.k., zaskarżony wyrok wobec tego oskarżonego utrzymał w mocy w zakresie nie podlegającym modyfikacji opisanej w punkcie 5.2.1.</p>	
<p>1.8. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji</p>	
<p>5.2.1.</p>	<p>Przedmiot i zakres zmiany</p>
<p>Zmieniono wyrok w stosunku do oskarżonego P. K. w ten sposób, że:</p> <ul style="list-style-type: none"> - w punkcie I sentencji tiret 5, 7, 8, 12 w miejsce wyrażenia „o oznaczeniach (...)” przyjęto wyrażenia „o oznaczeniach (...)” 	

- za podstawę prawną wymierzonej oskarżonemu w punkcie VII kary łącznej na podstawie art. 4 § 1 k.k. przyjęto przepisy w brzmieniu obowiązującym w dniu 23 czerwca 2020 roku.

Zwięźle o powodach zmiany

Powyższe zmiany zostały dokonane zważywszy na kierunek środka odwoławczego, granice zaskarżenia i podniesione zarzuty odwoławcze.

Bowiem podzielić należy stanowisko, że zawarty w wyroku skazującym opis czynu, o którym mowa w art. 413 § 2 pkt 1 k.p.k., musi być tak skonstruowany, aby znalazły się w nim elementy odzwierciedlające realizację przez oskarżonego wszystkich ustawowych znamion przypisanego mu czynu, to jest, aby odpowiadał on pełnemu zespołowi znamion przewidzianych w przepisie określającym dany typ czynu zabronionego oraz przede wszystkim, aby opis czynu był wynikiem poczynionych na podstawie zebranych dowodów logicznych i klarownych ustaleń faktycznych. W niniejszej sprawie w opisie czynu przypisanego oskarżonemu nieprawidłowo zapisano oznaczenie banknotu podrobionego przez oskarżonego P. K., który następnie tenże puścił w obieg. A zatem, zmiana wyroku Sądu I instancji polegała na pożądanym poprawieniu opisu czynu w tym zakresie, przez co oddaje on poczynione w sprawie ustalenia faktyczne, albowiem do wyroku Sądu Okręgowego wkradła się nieścisłość, świadcząca o pewnej niedokładności tego Sądu, jednak niewpływająca na merytoryczną poprawność wyroku.

Nadto, uwzględniono okoliczność, iż zgodnie z treścią art. 4 k.k., jeżeli w czasie orzekania obowiązuje ustawa inna niż w czasie popełnienia przestępstwa, stosuje się ustawę nową, jednakże należy stosować ustawę obowiązującą poprzednio, jeżeli jest względniejsza dla sprawcy. Jest przy tym oczywiste, że chodzi tu o każdą zmianę stanu prawnego. Przez pojęcie ustawy obowiązującej poprzednio należy bowiem rozumieć wszelkie uregulowania mogące mieć zastosowanie w konkretnej sprawie, a więc zarówno te, które obowiązywały w czasie popełnienia czynu zabronionego, jak i pozostałe - do momentu wyrokowania. Ustawa względniejsza to natomiast taka ustawa, która umożliwia dokonanie korzystniejszej oceny prawnokarnej czynu zabronionego, prowadząc do przyjęcia bądź to

łagodniejszych reguł odpowiedzialności karnej, bądź do zastosowania łagodniejszych sankcji. Fakt, że wymierzone przez Sąd Okręgowy kary mieszczą się w granicach ustawowego zagrożenia przewidzianego tak w ustawie nowej, jak i w obowiązujących uprzednio, nie przesądza automatycznie, że nie jest konieczna weryfikacja, która z ustaw jest względniejsza dla sprawy. Tym samym, uwzględnić należało zmiany przepisów dokonane na przestrzeni od dokonania czynów zabronionych do chwili orzekania w niniejszej sprawie i dostrzec, że takowe istotnie dotknęły przepisów dotyczących kary łącznej. Wszak aktualnie Sąd wymierza karę łączną w granicach powyżej najwyższej z kar wymierzonych za poszczególne przestępstwa do ich sum, a w dacie czynów Sąd wymierzał karę łączną w granicach od najwyższej z kar wymierzonych za poszczególne przestępstwa do ich sumy. W aspekcie powyższego, na skutek analizy temporalnej i uwzględnwszy całokształt konsekwencji prawno – karnych związanych z przedmiotowym skazaniem, Sąd Apelacyjny stwierdził, że ustawą względniejszą dla oskarżonego P. K. w analizowanej sprawie w odniesieniu do kary łącznej wymierzonej oskarżonemu w punkcie VII przepisy w brzmieniu obowiązującym w dniu 23 czerwca 2020 roku.

1.9. <i>Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji</i>		
1.1.7. <i>Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylenia</i>		
5.3.1.1.1.	-----	# art. 439 k.p.k.-----
Zwięźle o powodach uchylenia		
-----	-----	
5.3.1.2.1.	Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia		
-----	-----	

5.3.1.3.1.	Konieczność postępowania	umorzenia	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwiężle o powodach uchylenia i umorzenia ze wskazaniem szczególnej podstawy prawnej umorzenia			
-----	-----		
5.3.1.4.1.	-----		# art. 454 § 1 k.p.k.---
Zwiężle o powodach uchylenia			
-----	-----		
1.1.8. Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania			
-----	-----		
1.10. Inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku			
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności		
-----	-----	-----	
6. Koszty Procesu			

Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności
3.	Na podstawie art. 636 § 1 k.p.k. w zw. z art. 6, art. 8, art. 2 ust. 1 pkt 4 Ustawy z dnia 23 czerwca 1973r. o opłatach w sprawach karnych (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 123 z póź. zm.) zasądzono od oskarżonego P. K. na rzecz Skarbu Państwa kwotę 300 złotych tytułem opłaty za drugą instancję i kwotę 3.376,09 złotych tytułem wydatków poniesionych w postępowaniu odwoławczym.

7. PODPIS**SSA Anna Nowakowska****SSA Izabela Szumniak SSO (del.) Anna Gąsior–Majchrowska**

0.1.1.3. Granice zaskarżenia			
Kolejny numer załącznika	1		
Podmiot wnoszący apelację	Obrońca oskarżonego P. K..		
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	Wyrok Sądu Okręgowego Warszawa – Praga w Warszawie z dnia 08 grudnia 2022 roku w sprawie V K 135/20.		
0.1.1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia		
0.1.1.3.2. Podniesione zarzuty			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji			

#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przepadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	
0.1.1.4. Wnioski		

#	uchylenie	#	zmiana
---	-----------	---	--------